

Faktaark om frit valg for omsorgstandplejen

Om omsorgstandplejen

Frit valg på omsorgstandplejen er et tilbud til personer, der på grund af nedsat førlighed eller vidtgående fysisk eller psykisk handicap kun vanskeligt kan benytte de almindelige tandplejetilbud. Handicappede eller ældre, som tegner målgruppen, har med fritvalgsordningen mulighed for at få besøg på plejehjem eller eget hjem af en klinisk tandtekniker, som de er trygge ved.

Mulige konsekvenser ved ændring af fritvalgsordningen

I 2011 var der 27.082 ældre samt personer med handicap, som benyttede omsorgstandplejen. Ifølge Sundhedsstyrelsen er den samlede målgruppe for omsorgstandplejen 100.000 patienter.¹

Landsforeningen for Kliniske Tandteknikere (LKT) har undret sig over mange forhold ved forslaget til afskaffelse af fritvalgsordningen ved omsorgstandplejen. LKT frygter, at en række centrale spørgsmål ikke er besvaret forud for lovforslaget. Et udvalg af disse spørgsmål er:

- Hvordan er den forudsete besparelse på 500.000 DKK beregnet, når mange kommuner ikke skelner mellem omsorgs-special- og børnetandpleje i budgetteringen?
- Er der i beregningen af besparelser taget højde for behovet for flere ansatte i det offentlige tandpleje?
- Er der taget højde for øgede udgifter i forbindelse med transport hen til ældre og handicappede samt øget behov for ekstra personale ved kommunal overtagelse af omsorgstandplejen?
- Er der taget højde for den geografiske afstand mellem kommunal tandpleje og målgruppen i store, men tyndtbefolkede kommuner?

Baseret på LKT medlemmernes daglige dialog med brugere af omsorgstandplejen, samarbejdende kommuner og pårørende forudser LKT, at den overordnede konsekvens af at afskaffe fritvalgsordningen på omsorgstandplejen er dårligere mund- og tandsundhed hos de svageste ældre og handicappede personer. Årsagerne kan være disse:

- **Utryghed hos ældre og handicappede:** Ved at blive tvunget til at bruge det kommunale tilbud, mister ældre og handicappede personer den tryghed, der er ved at gå hos en klinisk tandtekniker, som de kender og forbinder med god service. Det kan i sidste ende betyde, at den handicappede eller ældre får dårlig mundsundhed, fordi et besøg af en fremmed tandtekniker ikke er ønsket.
- **Forringet livskvalitet hos ældre og handicappede:** For mange - især ældre - er mund- og tandlidelser et intimt emne, som ikke deles med alle. Ved at afskaffe fritvalgsordningen fjerner man også den trygge relation, som især mange ældre har opbygget til deres velkendte kliniske tandtekniker.
- **Øget ventetid for tandpleje:** LKT medlemmernes egne erfaringer og henvendelser fra ældre og handicappede personers pårørende samt private hjemmeplejefirmaer tegner et

¹ Sundhedsstyrelsens Tandpleje Prognose 2010.

billede af, at den kommunale tandpleje ikke har mulighed for at træde til med kort varsel ved akut brug for omsorgstandpleje – sammenlignet med den private omsorgstandpleje.

Ældre og personer med handicap er også nødsaget til at vente med behandling under skolernes ferier, hvor den kommunale tandpleje typisk har lukket. En afskaffelse af fritvalgsordningen vil betyde, at ældre og handicappede risikerer at gå med ubehag og stærke smerter, mens de venter på behandling.

LKT mener, at man i stedet for at afskaffe fritvalgsordningen snarere skal fokusere på ældres mundsundhed for derved at undgå mange indlæggelser på geriatriske afdelinger, hvor ældre borgere bliver behandlet for underernæring som følge af dårlig tyggeeftekt - en direkte konsekvens af dårlig mund- og tandpleje.

LKT håber, at en ændring af fritvalgsordningen vil blive genovervejet – særligt med henblik på at vurdere, om en årlig besparelse på 500.000 DKK kan retfærdiggøre, at man fratager to svage grupper i samfundet muligheden for en optimal mund- og tandsundhed.

LKT vil gerne være med til at iværksætte undersøgelser, som kan belyse fordele og ulemper ved fritvalgsordningen på omsorgstandplejeområdet, sådan, at en lovændring kan ske på et mere debatteret grundlag.

For yderligere information, kontakt venligst

Formand for Landsforening for Kliniske Tandteknikere
Flemming Mogensen Finøen
Vesterbrogade 6 D, 1. sal
1606 København V
Tlf: 40 27 66 67
E-mail: bf@youmail.dk